

Hoe gaat het met het VN-verdrag handicap?

Rapport 2021:
Toegang tot hulpmiddelen waarmee
je je kunt verplaatsen

College voor
de Rechten
van de Mens

In juli 2016 heeft de regering van Nederland het VN-verdrag handicap goedgekeurd. In het verdrag staat wat de regering moet doen om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Zodat mensen met een beperking kunnen leven net als ieder ander.

De regering maakt hier afspraken over. Bijvoorbeeld met gemeenten en bedrijven.

Het College voor de Rechten van de Mens kijkt of iedereen zich aan de afspraken houdt.

Rapport

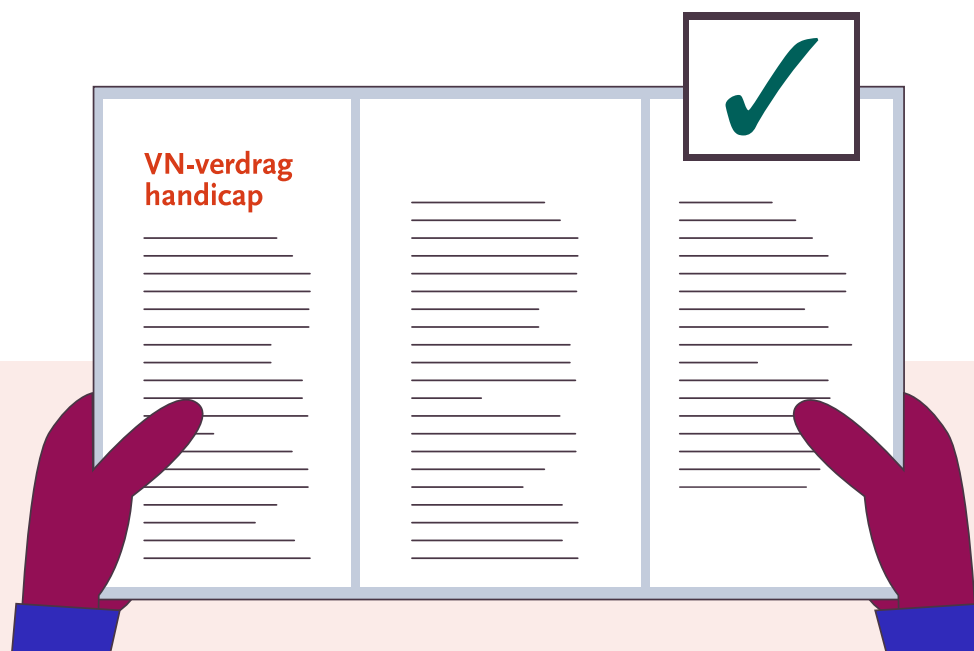
Het College maakt ieder jaar een rapport.

Hierin staat hoe het met de afspraken gaat.

Dit rapport gaat over toegang tot hulpmiddelen.

Hulpmiddelen die mensen nodig hebben om zich te verplaatsen. Zoals een rolstoel of een aangepaste auto.

Maar ook een blindengeleidehond, een blindenstok of een hoortoestel.

Het recht op persoonlijke mobiliteit

Mensen met een beperking moeten kunnen leven als anderen. Zij moeten zelf van de ene naar de andere plek kunnen komen. Bijvoorbeeld naar werk, naar school of naar vrienden. Zoveel mogelijk zonder hulp van anderen. Dit heet het recht op persoonlijke mobiliteit.

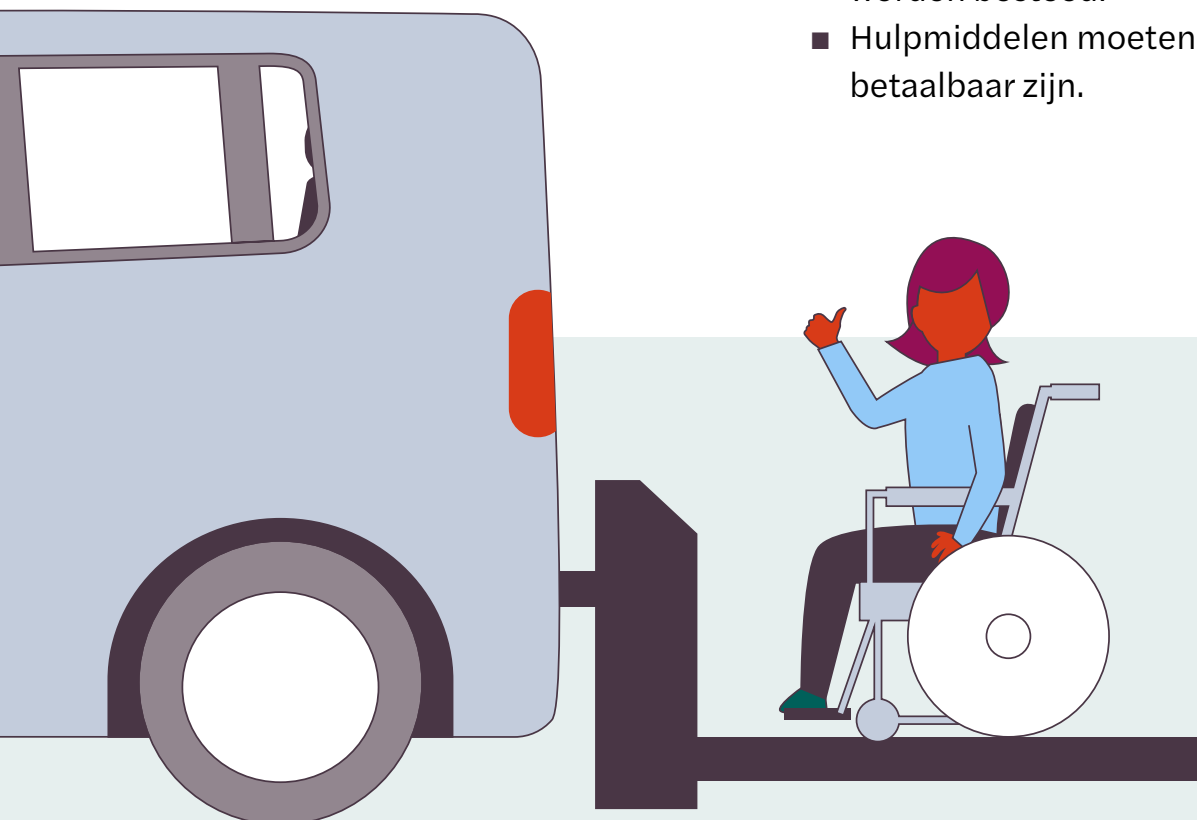
Hulpmiddelen voor persoonlijke mobiliteit

Hieronder kijken we naar twee soorten hulpmiddelen:

- Mobiliteitshulpmiddelen. Dit zijn hulpmiddelen die mensen nodig hebben om zich te verplaatsen. Bijvoorbeeld een rolstoel of een aangepaste auto
- Ondersteunende technologieën. Dit zijn hulpmiddelen die helpen tijdens het verplaatsen. Bijvoorbeeld een hoortoestel waarmee je kunt horen of er auto's aankomen. Of een blindengeleidehond, die je waarschuwt voor een drempel.

Dit staat in het VN-verdrag over hulpmiddelen:

- Hulpmiddelen moeten toegankelijk zijn. Mensen moeten de hulpmiddelen makkelijk kunnen vinden. Informatie over het hulpmiddel moet begrijpelijk zijn.
- Hulpmiddelen moeten van goede kwaliteit zijn. Dat betekent dat het moet passen bij wat iemand wenst. Dit kunnen mensen vertellen in een gesprek. Een rolstoel moet makkelijk te repareren zijn. En een blindengeleidehond moet goede training hebben gehad.
- Er moet geld aan hulpmiddelen worden besteed.
- Hulpmiddelen moeten betaalbaar zijn.

Toegankelijkheid

1. Veel lastige afspraken

In Nederland kun je hulpmiddelen krijgen per leefgebied.

Dat betekent dat er wordt gekeken waar je het hulpmiddel gebruikt.

Dat kan in je huis of zorginstelling zijn.

Op je school of voor je studie.

Of bij je werk.

Voor elk leefgebied zijn afspraken gemaakt.

En voor elk leefgebied zijn verschillende organisaties die de hulpmiddelen regelen.

Bijvoorbeeld zorgkantoren, zorgverzekeraars, gemeenten en UWV.

Zo is het nu

Bij de overgang naar een ander leefgebied gaat het hulpmiddel niet automatisch met iemand mee.

Er zijn mensen die met een aangepaste auto naar school gaan. Als hun opleiding klaar is, moeten ze de auto inleveren.

Als ze daarna gaan werken, hebben ze soms ook een aangepaste auto nodig.

De auto moeten zij opnieuw aanvragen.

Bij een andere organisatie.

Soms wordt dan een andere auto besteld.

Of komt de aangepaste auto helemaal niet. En moet iemand voor ander vervoer zorgen.

Mensen die verhuizen naar een andere gemeente kunnen hun hulpmiddel kwijtraken.

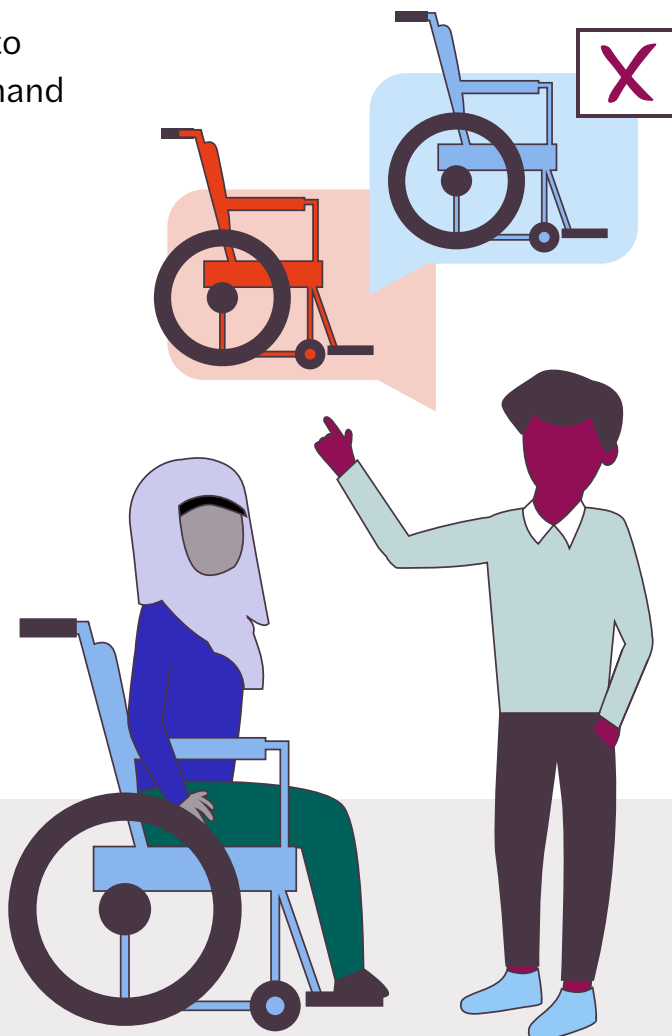
Dat komt omdat elke gemeente eigen afspraken maakt.

Met bedrijven die hulpmiddelen maken.

En met bedrijven die de hulpmiddelen repareren.

Mensen die verhuizen moeten opnieuw hun hulpmiddel aanvragen.

Het kan zijn dat ze een ander hulpmiddel krijgen.

2. Toegankelijke informatie

Er zijn plekken waar mensen informatie kunnen vinden over hulpmiddelen.

Zoals Regelhulp, Het juiste loket en de Hulpmiddelenwijzer.

Ook kunnen mensen onafhankelijke cliëntondersteuning krijgen.

Dan helpt een cliëntondersteuner bij het vinden van passende zorg.

De cliëntondersteuner werkt niet voor een zorgorganisatie of gemeente.

Dat noem je 'onafhankelijk'.

Gemeenten en zorgkantoren moeten mensen hierop wijzen.

Zo is het nu

Het aanvragen van hulpmiddelen is ingewikkeld.

Mensen weten niet altijd waar ze moeten zijn.

Informatie over de hulpmiddelen en de regels zijn moeilijk te begrijpen.

Ook wijzen gemeenten mensen vaak niet op de gratis onafhankelijke cliëntondersteuning.

Dit vindt het College:

- Mensen moeten het hulpmiddel krijgen wat zij nodig hebben
- Mensen hoeven het hulpmiddel niet steeds opnieuw aan te vragen
- Het hulpmiddel blijft bij de persoon die het nodig heeft
 - In elk leefgebied
 - Ook bij het verhuizen naar een andere gemeente
- Er moet één plek komen waar mensen hun hulpmiddel kunnen aanvragen.

Kwaliteit

1. Maatwerk

Het vinden van een goed hulpmiddel is belangrijk.

Als een rolstoel niet goed past, kan iemand klachten krijgen.

Zoals pijn in rug of nek.

En als een hoortoestel steeds uit iemands oor valt, heeft hij er ook niks aan.

Daarom moet goed gekeken worden welk hulpmiddel bij iemand past.

Dit noemen we maatwerk.

Zo is het nu

Mensen met een beperking vinden dat er niet naar hen wordt geluisterd.

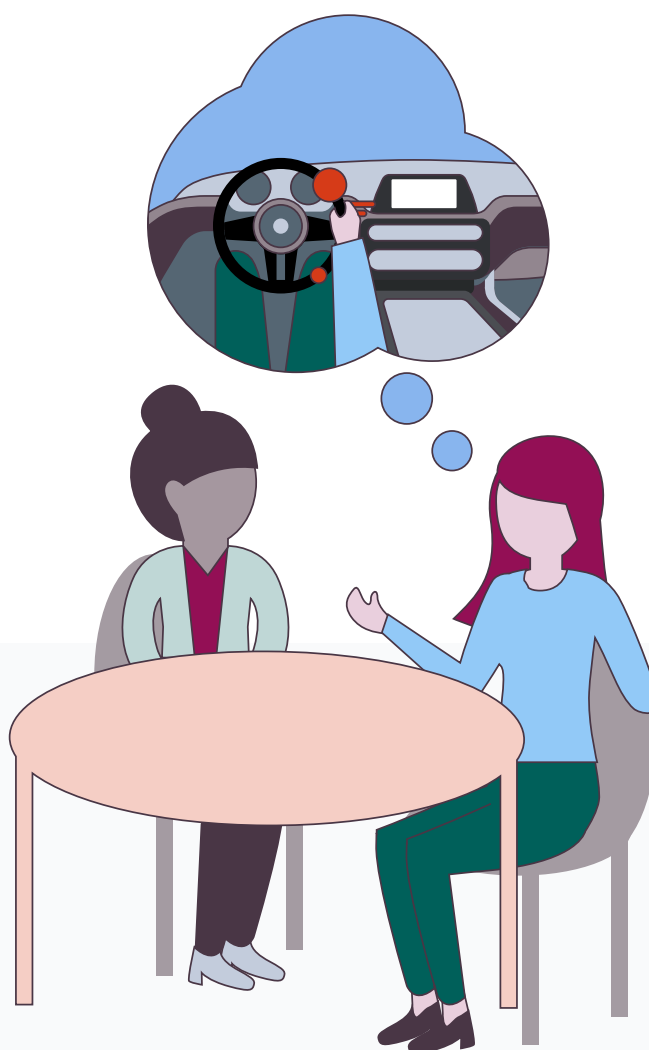
Ze krijgen niet altijd het hulpmiddel dat ze nodig hebben.

En kunnen maar uit weinig hulpmiddelen kiezen.

Als hun hulpmiddel stuk gaat, wordt het niet goed gerepareerd.

Ze moeten vaak lang met een hulpmiddel doen.

Ook als er al betere hulpmiddelen bestaan.

2. Welke afspraken zijn er gemaakt?

De overheid heeft veel afspraken gemaakt om de kwaliteit van hulpmiddelen te verbeteren.

Deze afspraken zijn er:

- een goed hulpmiddel gaat niet snel kapot
- een goed hulpmiddel past bij iemand
- er moet goed worden geluisterd naar de persoon voor wie het hulpmiddel bedoeld is
- de persoon om wie het gaat weet het beste wat hij nodig heeft.

Zo is het nu

Gemeenten hebben veel vrijheid. Zij kunnen afspraken maken met bedrijven die hulpmiddelen maken. Gemeenten bepalen zelf wat goede kwaliteit is.

Mensen met een beperking hebben weinig inspraak.

De afspraken om de kwaliteit beter te maken zijn niet bindend.

Dat betekent dat gemeenten en zorgorganisaties niet verplicht kunnen worden zich aan de afspraken te houden.

Dit vindt het College:

- Gemeenten moeten overleggen met mensen met een beperking
 - bij het maken van afspraken met bedrijven
 - en bij reparaties van hulpmiddelen
- De regering moet de toegankelijkheid van hulpmiddelen blijven controleren.

Betaalbaarheid

Mensen met een beperking moeten kunnen leven als anderen.

Daarom hoeven ze hulpmiddelen die ze nodig hebben, niet helemaal zelf te betalen.

Er zijn veel afspraken over het betalen van hulpmiddelen.

Soms betaalt de zorgverzekering het hulpmiddel.

Vaak moeten mensen met een beperking een deel zelf betalen.

Soms worden hulpmiddelen geleend in plaats van gekocht.

Zo is het nu

Het is voor veel mensen onduidelijk hoeveel zij moeten betalen.

Het duurt vaak lang voordat ze dat weten.

Dan gebruiken ze het hulpmiddel al voordat ze weten wat het kost.

En moeten zij plotseling veel betalen.

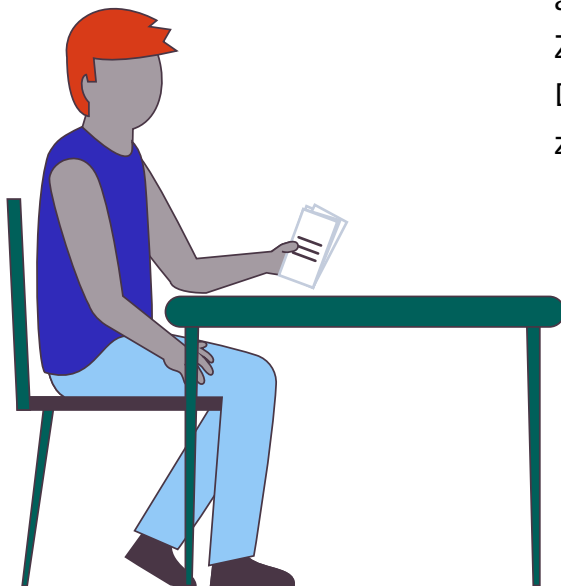
Mensen die veel zorg nodig hebben, betalen veel zelf.

Zij betalen voor alles wat ze nodig hebben een deel zelf mee.

Voor een rolstoel, een aangepaste auto en bijvoorbeeld een hulp in huis.

Ze betalen dan drie keer mee.

Dit noemen we 'stapeling van zorgkosten'.

Dit vindt het College:

- De regering moet zorgen dat de kosten niet te veel opstapelen voor mensen die zorg nodig hebben
- Gemeenten moeten beter kijken of mensen de hulpmiddelen kunnen betalen.

Tot slot

Mensen met een beperking hebben dezelfde mensenrechten als iedereen.

Zij moeten zoveel als kan meedoen in de samenleving.

En kunnen leven zoals zij dat zelf willen.

Zoveel mogelijk zonder hulp van anderen.

Mensen met een beperking hebben hulpmiddelen nodig om zich goed te kunnen verplaatsen.

Zonder hulpmiddel kunnen mensen met een beperking niet meedoen in de samenleving.

En kunnen zij niet werken of naar school.

De regering probeert de toegang tot hulpmiddelen beter te maken.

Het College vraagt de regering om hier mee door te gaan.

Samen met de mensen om wie het gaat.

Voor vragen of opmerkingen:

neem contact op met het College voor de Rechten van de Mens via info@mensenrechten.nl of tel. 030 - 888 38 88

www.mensenrechten.nl